

DECIZIE

27 septembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Ion Druță, Maria Ghervas
Nicolae Craiu, Luiza Gafton

examinând, fără înștiințarea participanților la proces, recursul declarat de Costova Evdochia,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Organizației de Microfinanțare „Mega Credit” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Marinei Cara și Evdochiei Costova cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de Costova Evdochia și menținută hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 03 martie 2016,

c o n s t a t ă

La 15 aprilie 2015, OM „Mega Credit” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Marinei Cara și Evdochiei Costova cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobânzii de întârziere și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 15 septembrie 2011 a încheiat cu Cara Marina contractul de împrumut nr. 42, prin care i-a acordat ultimei un împrumut în valoare de 30 000 lei, cu o dobândă de 21 % anual, pe un termen de 36 luni, scadent la 30 septembrie 2014. Prin ordinul de plată nr. 150 din 16 septembrie 2011, Marinei Cara i-a fost transferată suma de 29 400 lei, minus comisionul de eliberare a împrumutului de 2,0 % în sumă de 600 lei.

Indică OM „Mega Credit” SRL că în scopul garantării executării în termen a obligațiilor asumate prin contractul de împrumut, a semnat cu Costova Evdochia contractul de fidejusiune nr. 42/1 din 15 septembrie 2011, prin care ultima a garantat rambursarea completă și în termen a împrumutului acordat Marinei Cara.

Susține reclamanta că Marina Cara nu a executat în mod corespunzător obligațiile asumate prin contract și anume, nu a rambursat împrumutul conform graficului stabilit și nu a achitat dobânda, la expirarea termenului contractului de împrumut - 30 septembrie 2014, împrumutul nefiind rambursat în mărime completă. La 18 august

2014, în adresa pârâtelor a fost expediată notificarea nr. 435, prin care a fost solicitată achitarea datoriei cu avertizarea expirării termenului contractului la 30 septembrie 2014, însă ultimele nu au achitat plățile restante. Astfel, la situația din 16 aprilie 2015, suma datoriei constituie 20 163 lei, compusă din împrumut - 13 343 lei, dobânda – 2231 lei și penalitatea calculată pentru sumele neachitate – 4589 lei.

Menționează OM „Mega Credit” SRL că prin ordonanța judecătorească nr. 2p/o-153/2014 emisă de Judecătoria Ceadâr-Lunga la 14 noiembrie 2014, s-a încasat în mod solidar din contul Marinei Cara și Evdochiei Costova datoria în sumă de 20 163 lei, care însă prin încheierea Judecătoriai Ceadâr-Lunga din 10 decembrie 2014 a fost anulată la cererea pârâtelor.

Solicită reclamanta încasarea în mod solidar din contul Marinei Cara și Evdochiei Costova a datoriei în sumă de 20 163 lei, taxei de stat în sumă de 604,89 lei achitată la depunerea prezentei acțiuni, precum și taxei de stat în sumă de 272,11 lei achitată la depunerea cererii de eliberare a ordonanței judecătorești.

Prin hotărârea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 03 martie 2016, acțiunea a fost admisă integral. S-a încasat în mod solidar din contul Marinei Cara și Evdochiei Costova în beneficiul OM „Mega Credit” SRL datoria în sumă de 13 343 lei, dobânda de întârziere – 2428 lei, penalitatea - 13 639,16 lei, cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat în sumă de 604,89 lei achitată la înaintarea acțiunii și 272,11 lei achitată la depunerea cererii de eliberare a ordonanței judecătorești, în total suma de 30 287,16 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, a fost respins apelul declarat de către Evdochia Costova și menținută hotărârea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 03 martie 2016.

La 13 iunie 2017, Costova Evdochia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016 și hotărârii Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 03 martie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii OM „Mega Credit” SRL împotriva Evdochiei Costova.

În susținerea recursului, Costova Evdochia a invocat aprecierea eronată de către instanța de apel a circumstanțelor cauzei, fapt ce a dus la pronunțarea unei decizii neîntemeiate și ilegale.

Consideră recurenta eronată concluzia instanțelor ierarhic inferioare precum că suma de 12 608 lei achitată de Cara Marina la 28 martie 2014 corect a fost repartizată de către intimata-reclamantă OM „Mega Credit” SRL nu numai pentru rambursarea împrumutului conform contractului nr. 42 din 15 septembrie 2011, dar și pentru contractul nr. 44 din aceeași dată încheiat cu Tatiana Petrova. În realitate însă, atât Cara Marina, cât și dânsa, nu și-au asumat obligația de a achita și alte împrumuturi contractate de alte persoane cu OM „Mega Credit” SRL, la materialele cauzei lipsind careva probe în acest sens. Mai mult ca atât, potrivit contractului nr. 44 din 15 septembrie 2011, la care fac trimitere intimata-reclamantă OM „Mega Credit” SRL și instanțele ierarhic inferioare, împrumutul a fost acordat Tatiane Petrova, iar în calitate de fidejutor figurează Sofia Șugac.

Indică Costova Evdochia că OM „Mega Credit” SRL, atribuind suma de 6772 lei pentru achitarea datoriei Tatiane Petrova, a mărit neîntemeiat și considerabil datoria Marinei Cara. Astfel, după 28 martie 2014 s-a mărit artificial nu doar datoria de bază, dar și a fost calculată greșit dobânda de întârziere și penalitatea.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele dosarului atestă faptul că decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016 redactată integral, a fost expediată în adresa recurenteii Evdochia Costova la 06 martie 2017 potrivit scrisorii de însoțire nr. 2331 (f.d. 164), lipsind însă date privind recepționarea acesteia. În cererea de recurs, Evdochia Costova menționează că a recepționat copia deciziei instanței de apel în a doua jumătate a lunii aprilie.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către Evdochia Costova la 13 iunie 2017 se consideră a fi depus în termenul prevăzut de lege.

La 27 iunie 2017, în adresa intimațiilor OM „Mega Credit” SRL și Cara Marina a fost expediată copia recursului declarat de Evdochia Costova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

Intimații nu și-au valorificat dreptul respectiv și nu au depus referință.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 06 septembrie 2017, recursul declarat de către Evdochia Costova a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi admis, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

Art. 239 CPC prevede că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Iar art. 238 alin. (2) CPC stipulează că completul de judecată deliberează, sub conducerea președintelui ședinței, toate problemele prevăzute de lege care urmează să fie soluționate, apreciază probele, determină circumstanțele și caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admiterea acțiunii. Fiecare problemă urmează să fie pusă astfel încât să se poată da un răspuns afirmativ sau negativ.

Din suportul probator prezent la materialele dosarului rezultă că la 15 septembrie 2011, între OM „Mega Credit” SRL, în calitate de creditor și Cara Marina, în calitate de debitor, a fost încheiat contractul de împrumut nr. 42 (f.d. 11-15).

Potrivit contractului, OM „Mega Credit” SRL a acordat Marinei Cara un împrumut în sumă de 30 000 lei pe un termen de 36 luni și scadent la 30 septembrie 2014, cu o dobândă de 21 % anual. Totodată, în pct. 3.3.1 părțile au stabilit o penalitate în mărime de 0,5 % din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere a plății.

În aceeași zi – 15 septembrie 2011, OM „Mega Credit” SRL a încheiat cu Evdochia Costova contractul de fidejusiune nr. 42/1, potrivit căruia ultima și-a asumat obligația rambursării oportune și complete a împrumutului acordat Marinei Cara în baza contractului de împrumut nr. 42 din 15 septembrie 2011, purtând răspundere față de creditor în aceeași mărime pe care o poartă debitorul (f.d. 17).

Dat fiind faptul că Marina Cara a încetat achitarea ratelor lunare în baza graficului de rambursare, la 18 august 2014 datoria acesteia față de OM „Mega Credit” SRL constituia suma de 31 925 lei, motiv din care în adresa Marinei Cara și Evdochiei Costova a fost expediată notificarea nr. 435 din 18 august 2014, prin care a fost solicitată achitarea datoriei în termen de 5 zile lucrătoare cu avertizarea expirării termenului contractului de împrumut la 30 septembrie 2014 (f.d. 20). Notificarea a fost recepționată de către Evdochia Costova la 23 august 2014, iar plicul expediat Marinei Cara a fost restituit OM „Mega Credit” SRL (f.d. 20 verso).

La 15 aprilie 2015, OM „Mega Credit” SRL a depus cerere de chemare în judecată împotriva Marinei Cara și Evdochiei Costova, solicitând încasarea în mod solidar din contul ultimelor a datoriei în sumă de 20 163 lei, compusă din împrumut - 13 343 lei, dobânda – 2231 lei și penalitate calculată pentru sumele neachitate – 4589 lei, precum și taxei de stat în sumă de 604,89 lei achitată la depunerea acțiunii și taxei de stat în sumă de 272,11 lei achitată la depunerea cererii de eliberare a ordonanței judecătorești.

Prin hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 03 martie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, acțiunea a fost admisă integral.

Instanțele ierarhic inferioare au constatat că potrivit ordinilor de încasare a numerarului prezentate de OM „Mega Credit” SRL, se atestă faptul efectuării cărorva achitări de către Marina Cara în contul creditorului a plăților asumate prin contractul de împrumut nr. 42 din 15 septembrie 2011, plățile însă nefiind achitate conform graficului și în mărimea stabilită de părți.

Totodată, instanțele de judecată au apreciat critic argumentul Evdochiei Costova precum că Marina Cara a achitat la 28 martie 2014 în beneficiul OM „Mega Credit” SRL suma de 12 608 lei pentru rambursarea împrumutului conform contractului nr. 42, în descifrarea datoriei fiind indicată incorect doar suma de 5836 lei. Astfel, instanțele ierarhic inferioare au constatat că Marina Cara achita împrumuturi în baza a două contracte și anume, nr. 42 din 15 septembrie 2011 pe numele său și nr. 44 din 15 septembrie 2011 pe numele Tatiane Petrova, suma de 12 608 lei fiind distribuită pentru achitarea parțială a împrumutului în baza ambelor contracte.

Analizând circumstanțele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că potrivit ordinului de încasare a numerarului nr. 7BS5-M000 din 28 martie 2014, Cara Marina a achitat în beneficiul OM „Mega Credit” SRL suma de 12 608 lei pentru rambursarea împrumutului conform contractului nr. 42 (f.d. 99), însă în descifrarea datoriei Marinei Cara, anexată de către intimata-reclamantă la materialele cauzei, este indicată achitarea doar a sumei de 5836 lei (f.d. 89-90).

Prin scrisoarea nr. 44 din 09 februarie 2016 adresată Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, OM „Mega Credit” SRL a confirmat că potrivit ordinului de încasare a numerarului nr. 7BS5-M000 din 28 martie 2014 în contul companiei a fost încasată

suma de 12 608 lei de la Marina Cara și la solicitarea plătitorului a fost repartizată în modul următor: suma de 5836 lei conform contractului de împrumut nr. 42 din 15 septembrie 2011 și suma de 6 772 lei conform contractului de împrumut nr. 44 din 15 septembrie 2011 încheiat cu Petrova Tatiana (f.d. 96).

Cercetând materialele cauzei, instanța de recurs atestă că acestea nu conțin cererea Marinei Cara prin care ar fi solicitat OM „Mega Credit” SRL repartizarea sumei de 12 608 lei achitată prin ordinul de încasare a numerarului nr. 7BS5-M000 din 28 martie 2014, în modul indicat: suma de 5836 lei conform contractului de împrumut nr. 42 din 15 septembrie 2011 pe numele său și suma de 6 772 lei conform contractului de împrumut nr. 44 din 15 septembrie 2011 încheiat cu Petrova Tatiana, cu toate că OM „Mega Credit” SRL a menționat că suma a fost distribuită în acest mod anume la solicitarea plătitorului – Cara Marina.

Astfel, nu este clar în baza căror înscrisuri instanțele ierarhic inferioare au constatat corectitudinea achitării de către Marina Cara a împrumutului în baza a două contracte și anume, nr. 42 din 15 septembrie 2011 pe numele său și nr. 44 din 15 septembrie 2011 pe numele Tatiane Petrova, suma de 12 608 lei fiind distribuită pentru achitarea parțială a împrumutului în baza ambelor contracte.

Or, contractul de împrumut nr. 44 din 15 septembrie 2011 a fost încheiat între OM „Mega Credit” SRL, în calitate de creditor, Tatiana Petrova – debitor și Sofia Sugac – fidejutor (f.d. 100-105), Marina Cara nefiind parte la acest contract, nici în calitate de debitor și nici în cea de fidejutor.

Afară de aceasta, chiar și dacă Marina Cara ar fi fost obligată să achite și datoria în baza contractului de împrumut nr. 44 din 15 septembrie 2011, potrivit art. 586 alin. (1) Cod civil, în cazul în care debitorul datorează creditorului mai multe prestații similare, iar suma plătită nu este suficientă pentru stingerea tuturor datoriilor, se stinge datoria pe care o indică debitorul în momentul efectuării plății.

În circumstanțele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție se află în imposibilitate de a stabili cu exactitate datoria restantă a Marinei Cara conform contractului de împrumut nr. 42 din 15 septembrie 2011 începând cu data de 28 martie 2014, în baza căreia urmează a fi calculată penalitatea prevăzută în contract, în condițiile în care în ordinul de încasare a numerarului nr. 7BS5-M000 din 28 martie 2014 Marina Cara a indicat expres că suma achitată - 12 608 lei este pentru stingerea datoriei numai în baza contractului de împrumut nr. 42 din 15 septembrie 2011.

În consecință, instanța de recurs conchide că la caz exigențele legalității și temeiniciei unei hotărâri judecătorești nu au fost respectate, iar circumstanțele nominalizate sunt apreciate drept o eroare judiciară, care nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În acest sens, se reține că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Însă, la caz, Curtea de Apel Chișinău pronunțând decizia din 14 decembrie 2016 a omis să satisfacă standardele procedurale relevante referitoare la conținutul actului judecătoresc, examinînd cauza cu încălcarea normelor de drept procedural.

Ținînd cont de imposibilitatea de a corecta respectiva eroare judiciară și reiterînd inexistența temeiurilor legale pentru a remite pricina spre rejudecare în instanța de fond (art. 432 alin. (3) lit. d) și f) CPC), Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia Curții de Apel Chișinău și a remite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că decizia instanței de apel nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiuni care nu pot fi corectate de către instanța de recurs la examinarea cauzei în ordine de recurs și avînd în vedere lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Costova Evdochia, a casa integral decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016 și a restitui cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminînd cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectînd dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Costova Evdochia.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Organizației de Microfinanțare „Mega Credit” Societate cu Răspundere Limitată împotriva Marinei Cara și Evdochiei Costova cu privire la încasarea datoriei, penalității, dobînzii de întîrziere și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Ion Druță

Maria Ghervas

Nicolae Craiu

Luiza Gafton